

HVIS VI KUNNE BESTEMME:

Fire ansatte i hjemmeplejen:

**Fjern kasserne
og vis os tillid**

Se side 3

To ansatte i psykiatrien:

**Mere tid og bedre
sammenhæng**

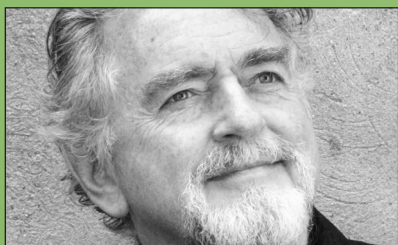
Se side 5

ARBEJDSMILJØ:

**Brandmænd må
vente længe på
erstatninger for
kræft**

Se side 7

Arrangementer for medlemmer

Første halvdel af 2018 byder blandt andet på foredrag med Erik Clausen, rundvisning i Økologiens Have i Odder, byvandring i fodsporene på arbejders drengen Hans, film og IT-kurser.

Se side 11-18

**Glædelig jul
og godt nytår**

Tænk på dem, der ikke har nogen

I juletiden kan vi mennesker lide at rykke tættere sammen. De fleste af os tager så meget fri, som vi kan, så vi har overskud. Vi besøger hinanden, fester sammen og bekymrer os for, at ingen skal sidde alene, hvis de ikke selv ønsker det. Tanken om at være alene i julen virker skræmmende for de fleste, og vi gyser ved tanken om, hvordan julen og nytåret må være for de – ofte ældre mennesker – ”der ikke har nogen”.

Den eftertænksomhed må gerne brede sig i samfundet som helhed – og udover hele året: Hvordan mon det går de ældre, som ikke har nogen pårørende?

Sådan tænker jeg i hvert fald ofte, når jeg selv – eller venner og bekendte – må slå i bordet, for at ældre pårørende kan få den nødvendige hjælp. Det kan være ældre, som er blevet svækkede og nu skal have hjælp til for eksempel bad eller rengøring. Eller det kan være ældre, som hospitalet har udskrevet, men som stadig har brug for pleje.

Indhold

- 2 Leder
- 3 Fjern kasserne og vis os tillid
- 5 Mere tid og bedre sammenhæng
- 7 Brandmænd må vente længe på erstatninger for kræft
- 9 Husk at tjekke din løn, hvis du arbejder i jule- og nytårsdagene
- 10 Ordinær generalforsamling i FOA Århus
- 10 Går du glip af FOA Århus nyhedsbrev?
- 11 Medlemsarrangementer
- 15 IT-kurser
- 17 Klubarrangementer
- 18 Senior klubber
- 19 Arbejdspladsjubilæer

Når de ældres pårørende har brokket sig længe nok, får de ældre ofte den nødvendige hjælp.

Og hvis ikke, så tager de pårørende mange gange selv af-fære. For de færreste kan leve med det, hvis de er tæt på et ældre menneske, der har brug for en hjælp, som det offentlige ikke vil levere. Så gør man det selv. Men tænk på de ældre, som ingen har. De må nøjes med den utilstrækkelige hjælp, som det offentlige nogle gange tilbyder.

Man kan ikke lade være med at tænke på, om nogle opfindsomme bureaukrater ligefrem har regnet på, at det hele bliver billigere på den måde. For hvis man skal presse det offentlige til at hjælpe sine ældre pårørende, så giver nogle op og gør det selv.

Velfærd skaber velstand

Men jeg vil gerne advare de opfindsomme bureaukrater. Vores samfunds velstand bygger på, at langt de fleste i den arbejdsdygtige alder enten arbejder, uddanner sig eller står til rådighed for arbejdsmarkedet. Vi har en af verdens højeste erhvervsfrekvenser – begge køn arbejder. Og det kan kun lade sig gøre, hvis vi er trygge ved, at samfundet tager hånd om vores ældre – og vores børn og syge – når vi arbejder.

Hvis ældreplejen, daginstitutionerne og sygehusene bliver for ringe, så vil flere gå ned i tid eller helt droppe arbejdsmarkedet i lange perioder, hvis de overhovedet har mulighed for det. Så kære bureaukrater – og ansvarlige politikere – lad være med at save den gren over, som vi alle sammen sidder på. Lad være at spare på den velfærd, som holder samfundet i gang.

Men velfærdsordninger som ældrepleje, daginstitutioner og sygehuse skal ikke bare fungere, fordi det sikrer, at mange kan arbejde. Velfærdsordninger skal også være gode, fordi det handler om menneskelig værdighed. Det handler om, at alle svækkede ældre skal være sikre på, at de kan få et bad, hvis de vil have det. Om at syge kan få relevante informationer – og et glas vand. Og om at børn kan få trøst, når de bliver kede af det.

Velfærdsordningerne skal fungere godt, uden at vi behøver at slå i bordet. Samfundet skal passe godt på de ældre, de syge og børnene.

Så behøver vi heller ikke at frygte for, hvordan det går de ældre, der ikke har nogen pårørende. Eller ikke har nogen, som kan eller vil hjælpe dem. ■

” Vi har en af verdens højeste erhvervsfrekvenser – begge køn arbejder. Og det kan kun lade sig gøre, hvis vi er trygge ved, at samfundet tager hånd om vores ældre – og vores børn og syge – når vi arbejder.

Fjern kasserne og vis os tillid

Hvis social- og sundhedspersonalet i hjemmeplejen bestemte, ville de afskaffe, at deres arbejde bliver opdelt i forskellige ydelser, der skal tage lige lang tid hos alle borgere.

■ Af: Anders Schou

I oktober holdt hjemmeplejens ansatte i en del af den århusianske ældreplejes Område Christiansbjerg fagligt møde, fordi de var utilfredse med deres arbejdsforhold.

Det er baggrunden for, at fire ansatte her fortæller, hvordan de ville indrette hjemmeplejen, hvis de bestemte og havde tilstrækkelige ressourcer til rådighed. De har alle fire været længe i branchen. Sosu-hjælper Conny Andresen har godt 29 års erfaring i ældreplejen, mens sygehjælper Anne Madsen med 28 år, sosu-hjælper Dorthe Kristiansen med 27 et halv år og sosu-hjælper Birgit Lauridsen med 20 år også alle har stor erfaring på området.

- For det første ville jeg fjerne alle kasserne, fortæller Conny Andresen og peger på, at alt hendes arbejde er opdelt i enkelt-ydelser, kasser, som for eksempel påsætning af støttestrømper, medicingivning eller rengøring.

- Og tidsforbruget for de forskellige ting er sat til at være ens for alle, men det er jo helt urealistisk, understreger Dor-

Fire ansatte i hjemmeplejen fortæller, hvordan de vil indrette hjemmeplejen, hvis de bestemte og havde tilstrækkelig ressourcer. Det er fra venstre Conny Andresen, Dorthe Kristensen, Birgit Lauridsen og Anne Madsen.

Det kan være svært at tage hensyn til de ældres værdighed, når alt skal måles i tid. Foto: Colourbox

the Kristiansen. Hendes kollega Conny Andresen giver som eksempel, at der er afsat samme tid at hjælpe en borger, der skal tage 20 piller som til en borger, der skal tage 2.

- Og på samme måde kan vi have den samme tid til at rengøre en lejlighed på 50 kvm. og en der er 90, forklarer hun.

- Og det kan være svært at tage hensyn til de ældres værdighed, når man skal stå og skynde på dem, fordi et bad kun må tage 20 min. lige meget, hvor dårligt de har det, mener Anne Madsen.

Hjemmeplejen burde i langt højere grad bygge på tillid til social- og sundhedspersonalet, synes de fire kollegaer. Birgit Lauridsen fortæller, at det tidligere var sådan, at når en borger skulle have hjemmehjælp, så besøgte en hjemmehjælpsleder borgeren, og aftalte, hvad borgeren skulle have hjælp til

- Hen ad vejen var det så hjælperne, der meldte ind, hvis der var brug for mere eller mindre tid, og det blev bevilget af lederen, uden at nogle andre var indblandet, forklarer Birgit Lauridsen. I dag er det såkaldte borgerkonsulenter, der visiterer borgerne til helt bestemte ydelser.

Ja, det handler om at udvise mere tillid til os, fastslår Anne Madsen.

Tid til transport

En anden væsentlig ting, som hjemmeplejens ansatte vil gøre anderledes, handler om køretid, det vil sige den tid, som de bruger på at køre mellem de ældre.

- Nogle gange er der slet ikke afsat tid til transport, siger Conny Andresen og fastslår, at det skal der selvfølgelig være.

- Og samtidig er vores område blevet meget større, fortæller Birgit Lauridsen, som forklarer, at hjemmeplejen i Område Christiansbjerg kører i et stort område, der engang var opdelt i tre, og at de ansatte derfor bruger mere tid på at køre mellem borgerne end tidligere.

Det er endnu en ting, som de fire kollegaer ville gøre anderledes, hvis det var dem, der bestemte, hvordan hjemmeplejen skal fungere. Hjemmeplejen skal opdeles i mindre områder.

- Når vi kører i mindre områder, betyder det mindre spild af tid, understreger Anne Madsen.

Mere personale og mere medbestemmelse

Conny Andresen mener, at der er behov for personale udover normeringen.

- Så er der fastansatte, som kan tage over ved sygdom, ferie, fridage og andre ting, forklarer hun og foreslår en model, hvor der for hver fem ansatte er en ekstra, der kan tage over når de andre er forhindrede.

- Og så kan vi spare på dyre vikarer, siger hun. Mens Anne Madsen peger på, at det koster tid, når de løse vikarer, hverken kender borgerne eller det geografiske område.

Dorthe Kristensen peger på en ændring, som naturligt ville opstå, hvis det var hjemmeplejens ansatte, som stod for området.

- Vi vil gerne have mere medbestemmelse. Spørg os lige, inden noget bliver lavet om, opfordrer hun.

Som eksempel nævner Dorthe Kristensen, at ledelsen ikke inddrog medarbejderne, da ledelsen på et tidspunkt satte de ansatte til at arbejde hver anden i stedet for hver tredje weekend. Ændringen har betydet, at der på hverdage mangler ansatte, fordi de skal holde fri efter weekendarbejde, ligesom det er blevet vanskeligere at finde faste afløsere. I stedet er man nødt til at bruge de løse og dyre vikarer, så nu skal det måske laves om igen.

Birgit Lauridsen vil have indført psykisk støtte til de ældre borgere, som social- og sundhedspersonalet i hjemmeplejen besøger.

- Der skal være tid til at snakke med de ældre om, hvordan de har det. Det kan også give besparelser i længden, fordi man så kan opdage mere, inden det udvikler sig, siger hun.

- Ja, kommunen forebygger slet ikke nok, supplerer Dorthe Kristensen.

Arbejdsglæden tilbage

For Conny Andresen handler de ændringer social- og sundhedspersonalet foreslår også om at få et ordentligt arbejdsliv.

- Vi skal have arbejdsglæden tilbage, understreger hun.

Og i den sammenhæng har det stor betydning, at hjemmeplejens ansatte har tid sammen, fortæller Birgit Lauridsen:

- Det er en dårlig idé, at vi om morgenen skal møde direkte hos borgerne, uden vi mødes først. Vi ønsker en hjemmepleje, hvor vi kan orientere hinanden om, hvordan borgerne har det, og hvor vi kan råde og hjælpe hinanden, når nogen er i tvivl om et eller andet, forklarer hun.

Dorthe Kristensen efterlyser, at hun har nogle arbejdsforhold, der viser, at der er en anerkendelse af hendes indsats.

- Jeg vil have en respekt for mit arbejde. Ligesom den anerkendelse, jeg oplever, når jeg kommer ind til en borger, der udbryster: "Nej er det dig, Dorthe!" Det er på grund af borgerne, ikke på grund af ledelsen, at vi går på arbejde hver dag, understreger hun.

- Og det er heller ikke på grund af lønnen. Det er glæden ved at gøre noget godt, og det er i hvert fald ikke lønnen i sig selv, der gør, at jeg stadig er ansat i sundhedssektoren, supplerer Anne Madsen. ■

Mere tid og bedre sammenhæng

Psykiatrien har alvorlige problemer. To social- og sundhedsassistenter fortæller her, hvordan de ville indrette psykiatrien, hvis de bestemte og havde ressourcer nok.

■ Af: Anders Schou

Ansatte på Region Midtjyllands psykiatriske hospital AUH Risskov har i nogen tid fortalt, hvordan forholdene er uacceptable for både patienter og ansatte. Didde Fryland er social- og sundhedsassistent og arbejdsmiljørepræsentant. Hun arbejder på P2, et psykoseafsnit på hospitalet, og hun har nogle klare bud på, hvordan psykiatrien kunne indrettes bedre.

- For det første skulle vi være nogle flere folk, fastslår hun.

På P2 er plejepersonalet i dag gennemsnitligt 4 personer i dagvagt, tre i aftenvagt samt 2,5 i nattevagten. Psykoseafsnittet har plads til 17 patienter og er stort set altid fuldt belagt. Didde Fryland vurderer, at der ideelt set burde være 6 i dagvagt, 5 i aftenvagt og 4 i nattevagt.

- Så ville vi have sikkerheden på plads, og patienterne ville få en bedre oplevelse, siger hun.

Didde Fryland peger på, at mere personale ville skabe tryghed og give personalet mulighed for at forebygge konflikter, fordi der ville være mere tid til nærvær og samtaler med patienter og pårørende samt miljøterapi, som er forskellige aktiviteter med patienterne.

- I dag er det mere brandslukning, siger hun.

Flere senge

Et andet væsentligt bud på en bedre psykiatri er en større sengekapacitet på de psykiatriske hospitaler, mener Didde Fryland.

- Der er pres på. Patienterne er efterhånden meget dårlige, når de kommer til os, og samtidig bliver de udskrevet tidligere end for fem år siden, fortæller hun.

Retspsykiatrien er også presset, og betyder, at retspsykiatriske patienter ofte bliver indlagt på de almindelige psykiatriske sengeafsnit.

Didde Fryland, social- og sundhedsassistent, ansat på Region Midtjyllands psykiatriske hospital AUH Risskov.

Patienterne skal efterhånden være meget dårlige, før de kan blive indlagt på de psykiatriske hospitaler. Foto: Colourbox

- På P2 har vi også retspsykiatriske patienter. De er ofte indlagt længe, og resultatet er, at der så er færre pladser til almindelige psykiatriske patienter, fortæller Didde Fryland.

Når patienterne bliver udskrevet hurtigt, vil de ofte have brug for meget hjælp efter, de er udskrevet

- Det kan for eksempel være, at de ikke selv kan sørge for at tage deres medicin, ikke magter personlig hygiejne eller at fastholde en almindelig døgnrytme. Og hvis de ikke får hjælp, så bliver de ofte genindlagt; de bliver til svingdørspatienter, forklarer Didde Fryland.

Derfor er bedre hjælp til udskrevne patienter også et af hendes andre væsentlige bud på en bedre psykiatri:

- Vi skal have tilstrækkelig bostøtte og nogle ordentlige institutioner. Det handler også om at hjælpe folk videre, for

Der er brug for mange flere aktivitetstilbud, hvor psykisk syge kan komme, når de har overskud til det, og hvor hovedformålet er, at de psykisk syge skal få det bedre. Foto: Colourbox

eksempel i forhold til arbejdsmarkedet. Der skal være ressourcer til at tage folk i hånden og sige "nu går vi op og tager bus 13", fastslår Didde Fryland, som konstaterer, at der i dag er patienter, som bliver udskrevet til gaden eller forsorgshjem.

Hun mener også, at der skal være en større forebyggende indsats.

- Der er brug for en opsøgende indsats overfor psykisk syge, så de kan få hjælp, inden det bliver nødvendigt at komme til os, foreslår hun.

Socialpsykiatrien

Det er den kommunale socialpsykiatri, der skal hjælpe psykisk syge udenfor hospitalerne. Her arbejder social- og sundhedsassistent Heidi Hornshøj Østergaard, som siden marts 2017 har været ansat på Søndervangen, der er et socialpsykiatrisk bofællesskab, som hører under Center for Botilbud i Aarhus Kommune. Hun var tidligere - i 14 år - ansat på det psykiatriske hospital i Risskov.

Heidi Hornshøj Østergaard mener også, at der er behov for flere ressourcer i socialpsykiatrien. Når hun og hendes kollegaer skal give deres bud på, hvordan psykiatrien skulle være. Så er "tid" et vigtigt ord.

- Der skulle være mere tid, så tiden matchede opgaverne, siger Heidi Hornshøj Østergaard, som også peger på, at der burde være meget mere forebyggelse, og at man kunne undgå mange genindlæggelser, hvis der var mere tid til at hjælpe.

Mere tid til opgaverne ville også gøre det muligt for socialpsykiatrien at lave mere forskellige forløb, der passer bedre til den enkelte psykisk syge.

- Jeg spurgte en patient, hvad hun kunne ønske sig af psy-

Heidi Hornshøj Østergaard, social- og sundhedsassistent, ansat på Søndervangen, der er et socialpsykiatrisk bofællesskab.

kiatrien, og hun svarede: "En psykiatri, der passer til mig, så det ikke er mig, der skal tilpasse mig et tilbud".

Heidi Hornshøj Østergaard mener i det hele taget, at indsatsen i den samlede psykiatri i langt højere grad skal følge borgeren.

- Der er i dag utrolig mange overgange mellem forskellige myndigheder, som den psykisk syge skal håndtere, og det magter mange ikke, forklarer hun. Det kan være mellem hospitalspsykiatri, socialpsykiatriske institutioner, misbrugsbehandling og sundhedspleje.

Social- og sundhedsassistenten nævner som eksempel, at beboere på et socialpsykiatrisk bosted, skal have hjælp af ansatte i Sundhed og Omsorg, hvis de skal have skiftet et kateder eller en stomi, fordi opgaverne er "Sundhed og Omsorg-ydelser".

Når man udfører den slags opgaver, kan der opstå uheldige situationer, hvis man ikke kender beboerne.

- Og vi kunne sagtens gøre det, for vi er jo uddannede social- og sundhedsassistenter, men vi må ikke, siger Heidi Hornshøj Østergaard.

Samtidig betyder de mange overgange, at der er stor risiko for fejl og misforståelser; ikke mindst når de forskellige myndigheder og instanser informerer i forskellige elektroniske systemer.

- Og det er en meget stor tidsrøver i hverdagen, når man så skal forsøge at stykke oplysningerne sammen ved for eksempel at ringe rundt, forklarer hun.

Miljøterapi

Social- og sundhedsassistenten mener, at der er brug for mange flere aktivitetstilbud, hvor psykisk syge kan komme, når de har overskud til det, og hvor hovedformålet er, at de psykisk syge skal få det bedre.

- Miljøterapi er næsten helt forsvundet. I stedet er der et meget snævert fokus på ordinær beskæftigelse, og det er der mange, som ikke magter. Og så mangler de tilbud, der kunne bringe dem videre. Tilbud hvorfra de måske en dag kunne gå videre til ordinær beskæftigelse, forklarer Heidi Hornshøj Østergaard.

Et andet punkt, hvor der skulle ske ændringer, hvis hun bestemte, er spørgsmålet om døgnbemanning på socialpsykiatriske bosteder.

- Mange steder er der ikke nattevagter. Det skaber utryghed og passer ikke med, at psykisk syge ofte vender deres døgnrytme om og kan have brug for nogen at tale med om natten, siger Heidi Hornshøj Østergaard.

Alene-arbejde er også et problem, som der skal gøres noget ved.

- Sikkerheden og arbejdsmiljøet bliver bedre, hvis arbejdsgiverne afskaffer, at vi kan være alene på arbejde, fastslår Heidi Hornshøj Østergaard.

Hun mener også, at der er hårdt brug for mere tid til samarbejdet med de pårørende.

- Der er ofte utrolig mange ressourcer at hente hos de pårørende. Men de er også mennesker, der allerede har brugt meget af sig selv og har brug for at snakke om, hvordan man kommer videre. Og de samtaler er det for svært at få tid til, fortæller Heidi Hornshøj Østergaard.

Endelig mener hun, at psykiatrien skal bruge flere ressourcer på efteruddannelse:

- Det er vigtigt, at personalet er kompetent, fastslår social- og sundhedsassistenten. ■

Brandmand og tillidsrepræsentant på Århus Brandstation, Søren Nitschke, har været ansat som brandmand i 11 år.

Brandmænd må vente længe på erstatninger for kræft

En ny dansk undersøgelse viser, at brandfolk har øget risiko for visse former for kræft, men der er lang vej til anerkendelse af kræft som arbejdsskade. Alligevel er den nye undersøgelse med til at øge sikkerheden, fordi der kommer endnu mere fokus på arbejdsmiljøet.

■ Af: Peter Justesen

Brandmand og tillidsrepræsentant Søren Nitschke viser rundt på Århus Brandstation, og han er i godt humør, selvom emnet er alvorligt. Der er nemlig kommet en ny undersøgelse fra Kræftens Bekæmpelse, og den viser stort set det samme som tidligere udenlandske undersøgelser, at brandmænd har en forøget risiko på mellem 10-30 procent for at få forskellige typer for kræft blandt andre testikelkræft, modermærkekræft og prostatakraft, selvom det stadig er usikkert, hvorfor brandfolk udvikler disse former for kræft. Eksempelvis ville det ifølge Kræftens Bekæmpelse være mere oplagt, hvis brandmændene i højere grad fik lungekræft, men det gør de ikke. Alligevel er Søren Nitschke glad for, at der nu er mere dokumentation.

- Det er godt, at der nu også er kommet en dansk undersøgelse, der viser en sammenhæng. Forhåbentlig kan den bane

vejen til at anerkende de her kræftformer som en arbejdsskade, siger Søren Nitschke.

FOA Århus skrev allerede om en international undersøgelse i 2013. Den viste næsten samme mønster, nemlig at brandmænd har forøget risiko for testikelkræft, prostatakraft og lymfekræft. Dengang ville arbejdsskadestyrelsen ikke anerkende sammenhængen mellem visse kræfttyper og arbejdet som brandmand, og der er stadig lang vej til anerkendelse og erstatninger.

Arbejdsskader skal bevises

I Danmark skal hver enkelt brandmand nemlig kunne dokumentere, at sygdommen skyldes jobbet. Det kaldes årsags-sammenhæng, mens man i mange andre lande som Canada, USA og Australien har en såkaldt formodningslovgivning, der anerkender sammenhængen mellem arbejdet som brandmand og risikoen for at få blandt andet modermærke-, te-

Bente Mikkelsen, formand for Teknik- og servicesektoren i FOA Århus.

stikel- og prostatakræft, og det gør det lettere at få en erstatning.

Hos FOA Århus mener formand for teknik- og servicesektoren Bente Mikkelsen, at arbejdsskadesystemet i højere grad skal anerkende en sammenhæng mellem kræftsygdomme og arbejdet som brandmand, og hun efterlyser politiske ændringer.

- Det er ikke rimeligt, at det skal være så svært at få tilkendt en arbejdsskadeerstatning for de tre kræftsygdomme, når både udenlandske og nu også en dansk undersøgelse viser en sammenhæng, siger Bente Mikkelsen og tilføjer. - Skal den her undersøgelse bare glemmes, eller skal vi ændre på lovgivningen?

Søren Nitschke forstår heller ikke, at det skal være så svært.

- Det er som om, at man skal opfinde den dybe tallerken igen. Der er jo evidens for det ude i resten af verden, og jeg har svært ved at forestille mig, at de samlet tager fejl derude, og at vi herhjemme altid har ret, siger han og tilføjer.

- Det kan gå mange år, før man bliver ramt af kræft. Derfor er det vigtigt, at sammenhængen bliver anerkendt, så man kan få erstatning.

Mere fokus på arbejdsmiljø

På trods af de lange udsigter til arbejdsskadeerstatninger, så har både de udenlandske og den danske undersøgelse en positiv effekt. Der er nemlig kommet meget mere fokus på

Søren Nitschke oplever, at der i dag er kommet meget mere fokus på arbejdsmiljøet og forebyggelse.

arbejdsmiljø og forebyggelse, end der har været tidligere. På Århus Brandstation fik de eksempelvis allerede i 2013 nye rutiner på mange områder. Dengang begyndte de blandt andet regelmæssigt at vaske kabinerne af i brandbilerne, så der ikke var støv og partikler, og det var også dengang, at man begyndte at skifte branddragter efter brandslukning og putte dragterne i selvopløselige partikeltætte vaskeposer, før man kørte tilbage, så de mange partikler ikke kom ind i kabinerne. Det er i dag også helt obligatorisk at benytte iltapparater eksempelvis ved efterslukning. Rutiner der ikke tidligere var standard, siger Søren Nitschke, der har været ansat som brandmand i 11 år.

- Vi har ret godt tjek på det hele, og jeg vil sige, at der er sket meget. Der er en kæmpe kæmpe forskel i forhold til tidligere, og det er ikke kun det med at skifte branddragt, og have apparat på, når vi efterslukker. Når vi eksempelvis står og slukker, så sørger vi så vidt muligt for ikke at stå i vindretningen, og hvis det ikke kan lade sig gøre, så benytter vi iltudstyr. Det lyder måske banalt, men det gik man ikke helt så meget op i tidligere, og der er mange andre små ting, der gør en forskel i forhold til før, fortæller Søren Nitschke.

Østjyllands Brandvæsen har også den danske arbejdsmiljøcertificering DS/OHSAS 18001, og det betyder kort sagt, at der er tjek på alle arbejdsmiljøindsatser, og hvis der skal gøres yderligere, så peger Søren Nitschke mod nord.

Crew Service Unit en mulighed

Hos Nordjyllands Beredskab har de fornyligt udviklet en mandskabsvogn, der giver ekstra god beskyttelse for brandmændene. Det fortæller beredskabsmester Tommy Johannessen. Deroppe kalder de den for Crew Service Unit (CSU), og det er helt grundlæggende en ombygget lastbil med indbygget afklædningsområde, bruser og steril omklædning.

Efter en brand bliver brandfolkene først oversprøjet med varmt vand på de beskidte branddragter. På den måde bindes de fleste partikler i vandet. Så går de ind i CSU'ens første rum, der har overtryk. Det betyder, at brandmændene kan klæde sig af uden at få partikler i lungerne. Efterfølgende går personalet direkte ind i et bruseområde, hvor de tager et brusebad, og til sidst er der et rent område med nye dragter og andet tøj.

Den nye CSU er dybest set en lastbil med omklædning, bruser og påklædning, og den ligner en brandbil.

Tommy Johannessen og hans kollega Lars Eriksen laver sjov, men det er alvorligt nok. Den udvendige bruser skal nemlig bruges til at oversprøjte brandmændene med varmt vand for at binde partikler i vandet, inden de går ind og tager deres beskidte branddragter af i omklædningen. Håndvasken bagved er også en vigtig detalje. Der har nemlig ikke tidligere været fokus på eksempelvis at vaske hænder, hvis man skulle spise undervejs. Det er der nu, og på den måde minimerer man yderligere partikler i kroppen.

- Tidligere fik vi først bad, når vi var tilbage på stationen, og al forskning viser, at det er bedst, hvis man får et bad hurtigt, så man undgår, at alle mulige farlige stoffer bliver optaget via huden, siger Tommy Johannessen.

Vognen har kostet ca. 2½ millioner kr. at bygge, men det har også været et pioner-projekt, og Tommy Johannessen vurderer, at det kun vil koste omkring to millioner at bygge en ny. Men så kan den også bruges i forbindelse med miljøindsatser og som mødelokale, hvis der er brug for det i forbindelse med større opgaver.

Sådan en vogn kunne de også godt tænke sig i Århus.

- Hvis det skulle være helt optimalt, så kunne man anskaffe en CSU. Men det er jo altid en økonomisk prioritering, og vi kan jo bare håbe på, at det sker, siger Søren Nitschke.

Vi skal holde mange år

Nicolai Henriksen er en af de unge brandfolk. Han har været vikar siden maj, og er blevet fastansat 1. december. Med sine 25 år skal han være på arbejdsmarkedet mange år frem, og han er glad for, at der er bedre arbejdsmiljø i dag.

- Det er rart, at der er fokus på det. Man har vidst det i mange år, men det er godt, at der nu er en procedure for alting. Det gør os mere sikre. Men med det sagt, så er det jo ikke noget, jeg bekymrer mig om hele tiden. Det er jo et job med en vis risiko, og det har vi sagt ja til, selvom jeg selvfølgelig skal holde mange år. Jeg ved ikke, om jeg skal være brandmand til jeg bliver 70, men det er jo vigtigt, at jeg kan holde til det, også når jeg bliver ældre, siger Nicolai Henriksen.

Søren Nitschke slutter af med at konstatere, at der er langt til pensionsalderen. Derfor er han glad for de nye tiltag, men usikkerheden er der altid. For hvis man bliver syg, er det svært.

- Så er du jo færdig, og du kan højst sandsynlig ikke arbejde videre bagefter, og så skal du også i gang med at kæmpe mod systemet. Det er ikke rimeligt. ■

Husk at tjekke din løn, hvis du arbejder i jule- og nytårsdagene

Reglerne for hvad man får for at arbejde juleaften kan variere alt efter, hvor man er ansat. De fleste indenfor FOAs største gruppe, social- og sundhedssektoren, oplever at arbejde på helligdage.

■ Af: Jakob Jensen Lindblom

Arbejder man på en helligdag, som ikke falder en søndag, så har man både krav på et 50 procentstillæg af de timer, hvor man arbejder og en erstatningsfridag (FO-dag), som svarer til det antal timer, som man er ansat.

En 37 timers-ansat får dermed 7,4 timers FO-frihed, mens en på 30 timer kun får 6 timers FO-frihed, som man skal afholde senest 3 måneder efter.

Arbejder du ikke på helligdagen, men har eksempelvis planlagt fridøgn eller arbejdsfri (nul-dag), så optjener du også FO-dag, men får ikke 50 procentstillæg.

En FO-dag kan godt ligge på selve helligdagen. Dette skal dog fremgå af vagtplanen og der skal ske nedskrivning af dine arbejdstimer svarende til din ansættelsesbrøk.

Den 24. december er ikke lovmæssigt en helligdag, men den svarer til det i overenskomstmæssig forstand fra dagstjenestens begyndelse.

Den 31. december, nytårsaften, svarer derimod til en søndag fra kl. 12 til 24, hvor man får 50 procentstillæg oveni, men ingen erstatningsfrihed.

Er du i tvivl, hvad der gælder dig, så spørg din tillidsrepræsentant eller kontakt afdelingen.

Ordinær generalforsamling i FOA Århus

Torsdag den 19. april 2018, kl. 17.30

Sted: FOA Århus, Christian X's Vej 56-58, 8260 Viby J i mødesalen

Da det næste afdelingsblad først udkommer i marts 2018, indkaldes hermed til afdelingens generalforsamling allerede nu. Jævnfør lovene skal annoncering af generalforsamlingen ske med mindst 60 dages varsel.

Dagsorden:

1. Velkomst, herunder præsentation af afdelingsbestyrelsen samt valg af 2 dirigenter
2. Godkendelse af forretningsorden
3. Godkendelse af dagsorden
4. Valg af stemmeudvalg
5. Regnskab 2017 og rammebudget 2018
6. Beretning – fremtidig virksomhed
7. Indkomne forslag
8. Valg
  - a. Valg af 1 bilagskontrollant for 2 år
  - b. Valg af 1 bilagskontrollantsuppleant for 2 år
9. Eventuelt
10. Afslutning

Forslag til pkt. 7. *Indkomne forslag*, skal være afdelingen i hænde senest 20. marts 2018.

Læs nærmere om tilmelding m.v. i marts-bladet

Går du glip af FOA Århus nyhedsbrev?

I FOA Århus nyhedsbrev kan du læse aktuelle artikler om faglige sager, overenskomster, uddannelse, medlemstilbud, arrangementer m.m.

For at modtage nyhedsbrevet skal vi kende din (rigtige) mailadresse.

OPLYS DIN MAILADRESSE

Du kan oplyse – eller ændre – din mailadresse på www.foa-aarhus.dk/persondata eller mail til aarhus@foa.dk

FOA ÅRHUS [Læs nyhedsbrevet online](#)
november 2017

Husk dine omsorgs- og seniordage

Omsorgs- og seniordage skal bruges inden nytår, da det er fridage som skal bruges indenfor kalenderåret og ikke ferieåret.

[Læs mere](#)

Velkommen til et aktivt første halvår 2018

På de næste sider finder du en række af afdelingens aktiviteter for første halvår 2018.

Du kan bl.a. møde Erik Clausen, Christian Ørsted og komme med på forskellige rundvisninger m.m. Som vanligt viser FOA Cinema nogle gode film og vi afholder nogle spændende IT kurser.

Vi håber på stor opbakning til arrangementerne.

'Fra den ene hjernehalvdel til den anden'

Foredrag ved Erik Clausen.

Kom og hør en af komikkens grand old men!

Et komisk foredrag med spøjse observationer og både spændende og interessant indhold. Det kommer til at handle om nogle af Eriks mange oplevelser indenfor film, gøgl og kunst – alt sammen fortalt med et humoristisk glimt i øjet, der uden tvivl kan give et smil på læben. Få rørt både lattermusklerne og de små grå.

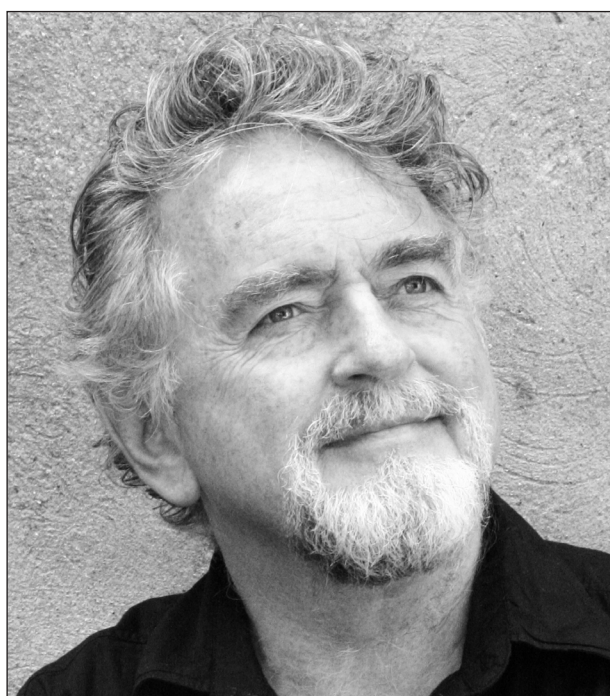
Bemærk, at vi også viser Erik Clausens nyeste film 'Aldrig mere i morgen' den 15. marts. Der er separat tilmelding her til – se venligst side 12.

Tid og sted:

Mandag 26. februar 2018 kl. 19.00- ca. 20.30 i FOA Århus.

Kursus nr.: A 00 • **Tilmeldingsfrist:** Mandag 29. januar

Tilmeldingen foregår efter 'først til mølle princippet'.

Livsfarlig ledelse

Foredrag ved Christian Ørsted.

Med udgangspunkt i sin aktuelle bestsellerbog, Livsfarlig ledelse fortæller Christian Ørsted om den uhyggelige slagside ved moderne ledelse.

Hvordan kan vi være verdens lykkeligste nation og alligevel brænde ud som aldrig før? De sidste 100 år har vi udviklet ledelsesprincipper, der har øget vores effektivitet og ført til enorm fremgang. Men de har vist sig at have en uhyggelig slagside. Moderne ledelse er farlig, fordi den bruger psykologiske kneb, der får os til at arbejde os halvt ihjel, uden at vi bliver rustet til at løse vores opgaver ordentligt. Oplev Christian gøre op med performancekulturen og de myter om motivation, anerkendelse, personlig udvikling og teamwork, der undergraver vores produktivitet og helbred.

Tid og sted:

Torsdag 22. marts 2018 kl. 19.00- ca. 21.00 i FOA Århus.

Kursus nr.: A 01 • **Tilmeldingsfrist:** Fredag 23. februar

Tilmeldingen foregår efter 'først til mølle princippet'.

Sådan tilmelder du dig!

Du kan tilmelde dig på hjemmesiden www.foa-aarhus.dk under "Arrangementer". Du kan også sende os en mail til aarhusuddannelse@foa.dk med oplysninger om arrangementsnummer, navn og mailadresse eller ringe på telefon 8936 6666.

Vær opmærksom på, at du først er optaget på et arrangement, når du har fået besked **pr. mail** fra FOA Århus et par dage efter tilmeldingsfristen.

'Aldrig mere i morgen'

Instruktør Erik Clausen

Tænk, hvis du får muligheden for at se tilbage på dit liv! Måske er det bedre end du tror?

Den kendte og aldrende kunstner, Thorvald (Erik Clausen), mener, at han er både uddødelig og uundværlig. Men da hans hjerte en dag holder op med at slå, er han ikke parat til at forlade denne verden.

En Engel (Bodil Jørgensen), giver ham en sidste chance for som usynlig og fri sjæl at gå rundt i tre dage blandt sine efterladte. Thorvald indser hurtigt at de ikke reagerer helt som han forventer, og at hans død giver nye muligheder for både den vrede og uforsonlige søn Vincent (Nicolas Bro), den unge kone (Marijana Jankovic) og hans bitre eks-kone (Britt Bendixen).

Man er velkommen til at tage en ledsager med (ved tilmelding skriver du "+ 1").

Tid og sted:

Torsdag 15. marts 2018 kl. 19.30 i biografen Øst for Paradis

Kursus nr.: A 02 ● **Tilmeldingsfrist:** Fredag 16. februar

Der er plads til max 100 personer – tilmeldingen foregår efter 'først til mølle princippet'.

'Arlette: En historie vi aldrig må glemme'

Instruktør Thomas Kvist Christiansen

Arlette Andersen overlevede som ung jødisk pige et års fangenskab i nazisternes værste udryddelseslejr Auschwitz – og efterfølgende to barske døds marcher. Da hun vendte hjem til

familien i et befriet Paris i sommeren 1945 var hun kun optaget af én ting - at vende tilbage til et normalt liv. På trods af tallet 74.853 tatoveret på sin arm lukkede Arlette Andersen ikke op for historien og for hendes oplevelser som kz-fange. Auschwitz var et afsluttet kapitel – indtil foråret 1990, hvor hun sagde ja til at holde foredrag, fortælle sin historie for første gang. Arlette Andersen følte sig provokeret over politiske kræfter, der påstod, at Holocaust og Auschwitz blot var en detalje i historien. Det satte hende i gang med at holde foredrag.

Ingen skulle nogensinde glemme Auschwitz.

Det blev til 426 foredrag, inden hun i foråret 2015 måtte stoppe. Næsten 100.000 mennesker har igennem 25 år hørt hendes historie. Filmen, Arlette – en historie vi ikke må glemme, er en beretning om at overleve rædslerne under Hitlers Holocaust – fortalt af Arlette Andersen selv gennem ét af hendes populære foredrag.

Man er velkommen til at tage en ledsager med (ved tilmelding skriver du "+ 1").

Tid og sted:

Torsdag 12. april 2018 kl. 19.30 i biografen Øst for Paradis

Kursus nr.: A 03 ● **Tilmeldingsfrist:** Torsdag 15. marts

Der er plads til max 100 personer – tilmeldingen foregår efter 'først til mølle princippet'.

'Nye tider'

Instruktør Petra Biondina Volpe

Filmen fortæller den gribende og fængslende historie om kampen for lige rettigheder for kvinder i Schweiz i 1971. Nora er, en ung husmor, der bor i en smuk lille landsby med sin mand og deres to sønner.

Det schweiziske landliv er uberørt af de store sociale omvæltninger, som bevægelsen fra 1968 har medført. Noras liv er heller ikke påvirket; Hun er en stille person, der er glad for alle – indtil hun begynder at kæmpe for kvindernes valgret, som mændene skal stemme om ved en afstemning den 7. februar. NYE TIDER har vundet tre priser, heriblandt publikumsprisen på den trendsættende Tribeca Festival i New York, og har været en stor publikumssucces i hjemlandet, hvor den allerede er indstillet til næste års Oscar-nomineringer.

Man er velkommen til at tage en ledsager med (ved tilmelding skriver du "+ 1").

Tid og sted:

Tirsdag 15. maj 2018 kl. 19.30 i biografen Øst for Paradis

Kursus nr.: A 04 ● **Tilmeldingsfrist:** Fredag 13. april

Der er plads til max 100 personer – tilmeldingen foregår efter 'først til mølle princippet'.

Førstehjælpskursus for medlemmer af FOA Århus

FOA Århus tilbyder i samarbejde med Dansk Folkehjælp et gratis kursus i 'Medborgerførstehjælp'.

Tid og sted:

Torsdag 15. marts 2018 kl. 8.30-16.00

Kurset afholdes i FOA Århus, Christian X's Vej 56-58, Viby J
Der er plads til 16 deltagere på kurset.

Om kurset:

Det centrale indhold er:

- Førstehjælpens 4 hovedpunkter
- Bevidsthedstilstand
- Overlevelseskæden
- Skab sikkerhed og stands ulykken
- Nødflytning
- Vurdering af personen og livreddende førstehjælp – herunder ABC metoden og fjernelse af fremmedlegemer i luftvejene
- Tilkald hjælp
- Førstehjælp til tilskadekomne med bevidsthedspåvirkning, tilskadekomne med normal vejrtrækning herunder sideleje
- Hjerte – Lunge-Redning
- Brug af hjertestarter
- Førstehjælp ved chok/tegn på kredsløbssvigt
- Psykisk førstehjælp
- Førstehjælp til akut opståede sygdomme
- Førstehjælp til akutte skader

Praktiske oplysninger:

Det er gratis at deltage. FOA Århus sørger for forplejning hele dagen. Der er morgenkaffe/-te og morgenbrød fra kl. 8.00-8.30 i undervisningslokalet, hvilket vi håber, du vil deltage i. Er du i arbejde - skal du aftale frihed med løn fra din arbejdsgiver, da FOA Århus ikke dækker lønrefusion. Der udstedes et elektronisk kursusbevis efter gennemførelse – til dette skal vi bruge din mailadresse.

Tilmelding:

Tilmeldingsfristen er **senest 12. februar** og kan ske pr. mail aarhusuddannelse@foa.dk eller ved at ringe på tlf. 8936 6666. Oplys dit cpr.nr., navn, din mailadresse og 'Førstehjælpskursus 15. marts 2018' ved tilmelding.
Vi skal bruge din mailadresse for at kunne udstede et kursusbevis.

Rundvisning i Økologiens Have, Odder

Økologiens Have i Odder er Nordens største økologiske besøgs- og demonstrationshave. Kom med på en rundvisning i Haven og få en god oplevelse.

Gennem de 26 år, som Haven har eksisteret, er der på grundens ca. 12 ha groet en have frem, som viser kvalitetene i økologisk jord- og havebrug.

På denne rundvisning kan vi desværre ikke nå hele haven igennem, men du og evt. familien kan besøge Haven en anden dag, hvor I kan gå på opdagelse på egen hånd.

Se mere om Økologiens Have på www.okologienshave.dk

Der er plads til max 25 personer – tilmelding foregår efter 'først til mølle princippet'.

Tid og sted:

Torsdag 3. maj 2018 kl. 17.00-ca. 18.00

Mødested og mødetid:

Oplyses i brevet, som vi sender til dig med en endelig bekræftelse på din deltagelse.

Flere busser kører til stedet, men Bus 302 'Aarhus – Beder – Nordsminde – Odder' har stoppested lige ved Økologiens Have. Der er også gode og gratis parkeringspladser.

Kursus nr.: A 06 ● **Tilmeldingsfrist:** Fredag 6. april

'I fodsporene på arbejderdrengen Hans'

Byvandring ved Doron Haahr.

På denne vandring hvirvler vi sammen tilbage til et fattigt arbejderhus i Øgadekvarteret i 1900-tallets begyndelse, hvor vi møder drengen Hans, den stille far, der har skrædderværksted i kælderen, og den stærke mor, der er rengøringskone og politisk og socialt engageret.

Vi følger i Hans' fodspor – fra tiden som yngste dreng i en stor søskendeflok, som elev på Paradisgades Skole, som lærling hos typograf Olsen i Graven, som stædig fagforeningsmand i Studsgade og som passioneret medlem af det stadig mere indflydelsesrige Socialdemokrati.

Alt imens Aarhus og Danmark forandrede sig – undervejs kom Hans til tops i det danske samfund.

Der er plads til max 40 personer – tilmelding foregår efter 'først til mølle princippet'.

Tid og sted:

Torsdag 24. maj 2018 kl. 17.00-ca. 18.30

Mødested og mødetid:

Oplyses i mailen, som vi sender til dig med en endelig bekræftelse på din deltagelse.

Kursus nr.: A 07 ● **Tilmeldingsfrist:** Mandag 23. april.

FOA Kor

Koret starter op igen onsdag 10. januar kl. 19.00 – 21.30 på Lokalcenter Rosenvang, Vidtskuevej 4, Viby J.

Både herre- og damestemmer er meget velkomne.

Der stilles ingen krav om nodekendskab eller tidligere erfaring med korsang.

Hvis du vil vide mere om koret, er du velkommen til at kontakte korleder Lisbeth Frandsen på tlf. nr. 86 14 97 18.

NB! Ønsker du at deltage i FOA Koret, skal du tilmelde dig (også selv om du tidligere har deltaget). For tilmelding brug tilmeldingskuponen her i bladet eller gå på www.foa-aarhus.dk

Kursus nr.: A 08 ● **Tilmeldingsfrist:** Tirsdag 9. januar.

Ladywalk

Mandag 28. maj kl. 18.30 fra Tangkrogen.

Tilmelding og pris: se i næste nummer af fagbladet.

NB! Kun medlemmer af FOA Århus kan tilmeldes via afdelingen.

Tivoli Friheden

Kom billigt Tivoli Friheden med FOA Århus. Hold øje med rabatkuponen i næste nummer af fagbladet.

1. maj i FOA Århus

Alle medlemmer inviteres til at deltage i afdelingens 1. maj-arrangement.

Se flere oplysninger i næste nummer af fagbladet.

IT KURSER

Alle IT kurser afholdes hos FOA Århus, Christian X's Vej 56-58, 8260 Viby J.

Til kurserne om aftenen serveres en sandwich og kaffe/te.

Til formiddagskurserne serveres franskbrød og kaffe/te.

Tilmeldingsfristen er senest 1 uge før kursusstart.

Bliv dus med din computer - IT for begyndere

På dette kursus lærer du det helt grundlæggende om brug af computer. Kurset er for dig, der er uden erfaring eller har meget lidt erfaring med brug af PC.

Kurset indeholder bl.a. følgende:

- Introduktion til det grundlæggende – lær at bruge en computer
- Hold orden på dokumenter og billeder med mapper – lær at gemme, slette, flytte og finde dine filer
- Introduktion til tekstbehandling i Word
- Introduktion til mail
- Introduktion til brug af internettet

Forudsætning for deltagelse: Ingen forudsætninger.

Kurstype	Periode	Tidspunkt	Kursusnr.
5 aftener	26. & 27. februar samt 5. & 6. & 12. marts 2018	Kl. 17.30-20.30	A 09

Lær Windows 10 at kende

På dette kursus får du en introduktion til det nye styresystem Windows 10. Vi kigger på, hvad der er nyt og anderledes i forhold til Windows 7 og 8?

Indhold bl.a.:

- Hvordan virker den nye Start-knap?
- Edge - den nye browser til internettet
- Opsætning af mail og kalender
- Hvad er ændret i Windows Stifinder?
- Handlingscentret – hurtig genvej til indstillinger og beskeder
- Samle dine billeder ét sted
- Gem i skyen med OneDrive
- Den nye søgefunktion

Medbring evt. din egen bærbare computer

Hvis du selv har en bærbar med Windows 10 installeret, så tag den evt. med på kurset. Men det er ingen forudsætning for deltagelse på kurset.

Kurstype	Periode	Tidspunkt	Kursusnr.
2 aftener	13. & 20. marts 2018	Kl. 17.30-20.30	A 10

Tekst- og billedbehandling – IT for let øvede

Word er et avanceret tekstbehandlingsprogram, og selv om du har en smule kendskab til Word i forvejen, så har du sikkert erfaret, at der er mange funktioner i programmet, som du ikke kender nok til.

På dette kursus lærer du at arbejde lidt mere avanceret med tekst og billeder i Word og vi kigger også på et gratis billedbehandlingsprogram, hvor du kan justere og beskære dine billeder.

Kurset indeholder bl.a. følgende:

- Opsætning og typografering af tekst og billeder i Word
- Overfør billeder fra dit kamera eller telefon og brug dem i Word
- Introduktion til det gratis billedbehandlingsprogram Pixlr

Forudsætning for deltagelse: Grundlæggende kendskab til brug af pc'en.

Vigtigt: Medbring dine egne billeder på USB-stik, kamera eller telefon. Husk kabler.

Kurstype	Periode	Tidspunkt	Kursusnr.
4 aftener	3. & 10. & 17. & 24. april 2018	Kl. 17.30-20.30	A 11

Excel for begyndere

Få styr på tallene - læg dit eget budget med Excel

Vil du gerne kunne lave dit eget budget over husholdningen, ejendommen, kørselsforbruget eller har du bare i det hele taget lyst til at få styr på tallene?

Så er dette begynderkursus i Excel noget for dig.

Med små øvelser bliver du introduceret til de grundlæggende funktioner i Excel med bl.a. formler og diagrammer, så du efter kurset vil kunne opstille regnskab, budget, lister og diagrammer.

Forudsætning for deltagelse: Grundlæggende kendskab til brug af pc'en.

Kurstype	Periode	Tidspunkt	Kursusnr.
3 dags kursus	23. & 30. april samt 7. maj 2018	Kl. 8.30-11.30	A 12

Internet – tips og tricks

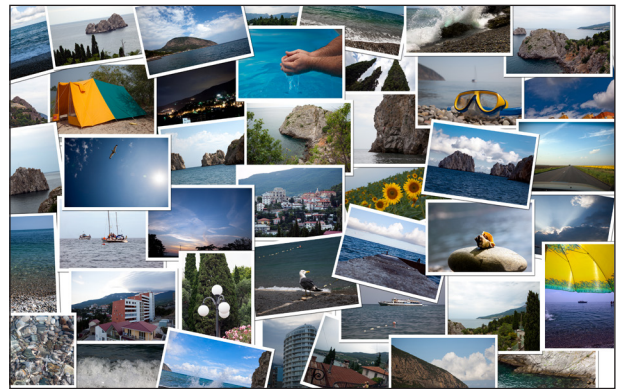
Internettet er et fantastisk arbejdsredskab og vidensbank og på dette kursus lærer du at bruge de mange muligheder. Kurset vil indeholde en masse praktiske øvelser, hvor du skal gå på nettet og f.eks. finde billige flyrejser, madopskrifter, og hvad der går i biografen næste weekend.

Kursusindhold bl.a.:

- Lær at søge effektivt på internettet – hvordan finder jeg nemmest de informationer, jeg har brug for?
- Opret startside og gem favoritsider
- Hent og gem billeder og dokumenter fra nettet
- Shoppe på nettet
- Planlæg din ferie på nettet
- Uundværlige hjemmesider
- Sikkerhed på nettet

Forudsætning for deltagelse: Grundlæggende kendskab til brug af PC.

Kurstype	Periode	Tidspunkt	Kursusnr.
3 dags kursus	26. april samt 3. & 17. maj 2018	Kl. 8.30-11.30	A 13

Lav din egen fotobog

Du kender sikkert de flotte fotobøger med billeder fra ferien, familiefesten eller brylluppet, hvor du fastholder minderne og de skønneste øjeblikke i dit liv.

På dette kursus lærer du at lave en fotobog i flot kvalitet, hvor du vælger dit eget design og indsætter billeder og tekst. Du får mulighed for at udforske mulighederne og værktøjerne, men du bestemmer selvfølgelig selv, om du vil slutte med at få fotobogen trykt (for egen regning). Du kan også vælge at arbejde videre med fotobogen, når kurset er slut.

Vigtigt: Medbring dine egne billeder. Hvad enten du har dem på kamera, mobil, CD eller USB-stik. Husk eventuelle kabler.

Forudsætning for deltagelse: Grundlæggende kendskab til brug af pc'en.

Kurstype	Periode	Tidspunkt	Kursusnr.
2 aftener	8. & 15. maj 2018	Kl. 17.30-20.30	A 14

Fagforeningen på arbejdspladsen

- Overenskomst
- Arbejds miljø
- Tavshedspligt
- Sygefravær
- Etik og moral

Nogle få eksempler på emner, som FOA Århus gerne vil drøfte med dig og dine kolleger – hvis I ønsker det!

Kontakt FOA Århus

aarhus@foa.dk • Tlf. 89 36 66 66

så vi i fællesskab kan aftale emne, tid og sted.

Så laver vi et opslag, der orienterer om mødet.

FOA

SAMMEN
GØR VI FORSKELLEN

KLUBBARRANGEMENTER – GENERALFORSAMLINGER

MA-REN

Generalforsamling i MA-REN

Tid: Tirsdag den 27. februar 2018 kl. 16

Sted: FOA Århus, kantinen, Christian X's Vej 56-58, 8260 Viby J

Dagsorden:

1. Valg af dirigent
2. Valg af referent
3. Valg af stemmeudvalg
4. Godkendelse af dagsorden
5. Godkendelse af forretningsorden
6. Beretning fra formanden Birthe Stilling Lahn
7. Regnskab ved kasserer Grethe Brøndum
8. Indkommende forslag
9. Valg
  - a. Valg af formand for 2 år Birthe Stilling Lahn (modtager genvalg)
  - b. Valg af bestyrelsesmedlem for 2 år Jonna Christensen (modtager genvalg)
  - c. Valg af bestyrelsesmedlem for 2 år Bettina Strøm Hansen (modtager genvalg)
  - d. Valg af bilagskontrollant for 1 år Lone Wæver Jensen (modtager genvalg)
  - e. Bilagskontrollantsuppleant for 1 år
10. Evt.

Tilmelding:

Tilmelding i henhold til bespisning senest den 19. februar 2018 kl. 12 på mail : lahn@aarhus.dk

Regnskab:

Regnskab kan afhentes ved Grethe Brøndum, Søndervangen 40, 8260 Viby tirsdag den 13. februar 2018 fra kl. 17.00-18.00

Klubben for dagplejere

Generalforsamling i Klubben for Dagplejere

Tid: Onsdag den 7. marts 2018 kl. 18.45

Sted: FOA Århus, Christian X's Vej 56-58, 8260 Viby J, mødesalen, 1. sal

Der er spisning kl. 18.00 - 18.45

Dagsorden:

Se dagsordenen på klubbens hjemmeside www.dagplejeklubben-aarhus.dk

Indkomne forslag:

Forslag til behandling under pkt. 7 Indkomne forslag, og pkt. 8 lovændringer skal ifølge lovene indsendes skriftligt, senest

8 dage før generalforsamlingen til Klubben for Dagplejere, Christian X's Vej 56-58, 8260 Viby J

Kandidatforslag:

Kandidatforslag til valg af formand – pkt. 9.a. – skal ifølge lovene indsendes skriftligt, senest 14 dage før generalforsamlingen til Klubben for Dagplejere, Christian X's Vej 56-58, 8260 Viby J

Regnskab:

Klubbens regnskab kan afhentes en uge før generalforsamlingen i klubben.

Tilmelding:

Tilmelding senest 5. marts 2018 på tlf. 46 97 32 20 eller Klubbens hjemmeside www.dagplejeklubben-aarhus.dk på grund af traktement (2 stk. smørrebrød + øl/vand)

Social- og sundhedshjælpernes fagklub

Ordinær generalforsamling i Social- og Sundhedshjælpernes fagklub

Tid: Onsdag den 28. februar 2018 kl. 18.00

Sted: FOA Århus, i kantinen, Christian X's Vej 56-58, Viby J.

Dagsorden:

Se dagsordenen på klubbens hjemmeside www.socialogsundhedshjaelperklubben-aarhus.dk

Kandidatforslag:

Kandidatforslag til faggruppeklubbestyrelsen – pkt. 8.a., 8.b. og 8.c. – skal ifølge lovene indsendes skriftlig til faggruppeklubben, Christians X's vej 56-58, 8260 Viby J., senest den 14. februar 2018

Indkomne forslag:

Indkomne forslag skal være Faggruppeklubben i hænde senest den 21. februar 2018

Tilmelding:

Tilmelding til generalforsamlingen af hensyn til traktementet, senest den 16. februar 2018 til Faggruppeklubben via klubbens hjemmeside: www.socialogsundhedshjaelperklubben-aarhus.dk

FOA Århus Seniorklub

Tilmelding til klubarrangementer (på grund af forplejning) skal ske senest en uge før arrangementet til Kirsten Lind på tlf. 60 16 08 07 eller e-mail kirsten-lind@outlook.dk eller på klubbens hjemmeside www.foa-aarhus-seniorklub.dk

Nytårskur

Vi byder velkommen til det nye år med underholdning af Kaj Vestergaard.

Forplejning: Ostebord, vin, øl, sodavand, kaffe og the. **Pris:** 30 kr.
Tid: Tirsdag 2. januar kl. 13.30

Hyggemøde med banko og kinesisk lotteri

Forplejning: Franskbrød. **Pris:** 30 kr.
Tid: Tirsdag den 16. januar kl. 13.30

Underholdning ved Keld Kortermann Sterlø

Keld Kortermann Sterlø er en erfaren underholder, der har optrådt både som sanger og skuespiller, siden han var 6 år. Han vil underholde med John Mogensen sange.

Forplejning: Franskbrød. **Pris:** 30 kr.
Tid: Tirsdag den 6. februar kl. 13.30

Kvindeliv – Kvinderne i Matador

v/historiker Agnete Birger Madsen

Med udgangspunkt i nogle af Lise Nørgårds populære skikkelser fra TV serien Matador fortælles cirka 20 års kvindehistorie- 30'ernes og 40'ernes. Foredraget belyser nogle af tidens mange dilemmaer, der udsprang af modsætningerne mellem de traditionelle kvindedyder, som f.eks. konsulinde Holm var talskvinde for, og den begyndende frigjorthed, som vi kan registrere i flere af seriens øvrige kvinder. Foredraget suppleres med billeder.

Forplejning: Franskbrød
Tid: Tirsdag den 20. februar kl. 13.30

Sanger Lisa Kock Nielsen

Med havet som baggrund. Kom og syng med på et hav af gode sange.

Forplejning: Franskbrød. **Pris:** 30 kr.
Tid: Tirsdag den 6. marts kl. 13.30

Generalforsamling

Dagsorden ifølge lovene. Kom og gør din holdning og indflydelse gældende i klubben.

Forplejning: Smørrebrød. **Pris:** Gratis

Tid: Tirsdag den 20. marts kl. 13.30

FOA Efterløns- og pensionistklub Odder

Tilmelding til Rita Pedersen på tlf. 2369 6630

Hyggedag med sang

Tid: Torsdag den 11. januar kl. 14.00

Sted: Spektrum. **Tilmelding:** Senest den 8. januar

Nytårskoncert

Tid: Fredag den 19. januar kl. 17.30. **Sted:** Spektrum

Rudehøj Efterskole

Vi bliver vist rundt og får mulighed for at stille spørgsmål til elever og forstander. Kaffe med brød koster 20 kr. pr. person

Tid: Torsdag den 25. januar kl. 14.00

Tilmelding: Senest den 21. januar

Generalforsamling

Dagsorden ifølge vedtægterne.

Tid: Torsdag den 8. februar kl. 14.00

Sted: Spektrum. **Tilmelding:** Senest den 5. februar

Besøg

Tandtekniker Gitte Neermark fra Malling kommer og fortæller om sit arbejde.

Tid: Torsdag den 22. februar kl. 14.00

Sted: Spektrum. **Tilmelding:** Senest den 19. februar

Besøg

Medlem af seniorrådet i Odder, Svend Erik Jensen (Svenne) kommer og fortæller om seniorrådet.

Tid: Torsdag den 8. marts kl. 14.00

Sted: Spektrum. **Tilmelding:** Senest den 5. marts

Pakkespil

Husk pakke til ca. 30 kr.

Tid: Torsdag den 22. marts kl. 14.00. **Sted:** Spektrum.

Tilmelding: Senest den 19. marts

ARBEJDSPLADSJUBILÆER

25 års arbejdspladsjubilæum

1. marts 2017: Jytte Sigrid Bach Dylmer, plejehjems-assistent, Område Syd
1. august 2017: Anette Bekhøj Vestergaard, pædagogmedhjælper, DII Skæringhus
15. september 2017: Inger Marie Wallbridge, sygehjælper, Odder Kommunes Hjemmepleje
5. september 2017: Tina Gulmann Henriksen, social- og sundhedshjælper, Område Midt LC Åbygård
17. september 2017: Kirsten Thybo, erhvervsuddannet serviceassistent, AUH Midtbyen
19. september 2017: Kurt Sørensen, chefportør, AUH Midtbyen
26. september 2017: Lone Nørrebo, dagplejer, Harlev Dagpleje

21. oktober 2017: Jan Mønsted Jensen, strategisk ledelse, Dokk1
1. november 2017: Birthe Voss, hjemmehjælper, Område Marselis
1. november 2017: Joan Haubro Ryberg, pædagog-medhjælper, DII Spiloppen DT Tranbjerg
6. november 2017: Lisa Løvbom Larsen, dagplejer, Dagplejen Ellekær- Skjoldhøj
7. november 2017: Lone Hansen, erhvervs-service-assistent, AUH Midtbyen
1. december 2017: Birthe Legaard Jensen, Sygehjælper, Område Syd

40 års arbejdspladsjubilæum

1. november 2017: Margit Blok Jørgensen, social- og sundhedsassistent, AUH Midtbyen

Ovenstående jubilæer er kommet til afdelingens kendskab via tillidsrepræsentanter, der har henvendt sig for at få udleveret gaven fra afdelingen/sektoren til arbejdspladsjubilæren. Dette er en opfordring til tillidsvalgte, og medlemmer på arbejdspladser uden tillidsvalgte, om at henvende sig i afde-

lingen/sektoren, med oplysninger om arbejdspladsjubilæer. Arbejdspladsjubilæum defineres som værende ansat ved samme arbejdsgiver i 25, 40 eller 50 år, f.eks. betragtes Århus Kommune som én arbejdsgiver, uanset at tjenestestedet har været på flere institutioner.

PenSam

Pensionsrådgivning

Hvis du ønsker at tale med en vejleder fra PenSam om dine pensionsforhold, kan du kontakte PenSam på

tlf. 44 39 39 39

Velkommen til alle medlemmer af FOA Århus

- Bliv forsikret hos
Tjenestemændenes Forsikring.
Se mere på tjm-forsikring.dk
eller ring 7033 2828.

Tjenestemændenes Forsikring
dem der kender os, vælger os

FØLG FOA ÅRHUS PÅ DE SOCIALE MEDIER

Facebook: www.facebook.com/foaarhus.dk

YouTube: www.youtube.com/foaarhus

Instagram: www.instagram.com/foaarhus

SMS-NYHEDER

FOA Århus har en SMS-service, som orienterer dig om nyheder og vigtige arrangementer. Send en SMS med teksten »foaarhus« til 1919. Så er du tilmeldt.

Hvis du vil afmeldes, skriver du »foaarhus stop« – og beskeden sendes igen til 1919.

FOA Århus

Christian X's Vej 56-58, 8260 Viby J • Tlf. 89 36 66 66
aarhus@foa.dk • www.foa-aarhus.dk

Åbningstider (telefon og personlig henvendelse)

Mandag	10.00-16.00
Tirsdag	10.00-16.00
Onsdag	10.00-15.00
Torsdag	10.00-18.00
Fredag	10.00-15.00

AKUT telefon, faglig afdeling, kan anvendes uden for normal åbningstid til uopsættelige henvendelser: Tlf. 25 15 53 60.

A-kassens Call-center kan anvendes uden for normal åbningstid til uopsættelige henvendelser: Tlf. 46 97 10 10 mandag-fredag kl. 16-20
Lukket på helligdage, inkl. grundlovsdag og 1. maj

FOA på Samsø

Smedegade 21, 8305 Tranebjerg • Tlf. 86 59 29 60
Post sendes til FOA Århus.

Åbningstid: Den første onsdag i hver måned fra kl. ca. 11.00-15.00 (afhængig af færgetider).

KLUBBER I FOA ÅRHUS

Hvor intet andet er anført, er klubbens adresse:
Christian X's Vej 56-58, 8260 Viby J

Social- og sundhedshjælpernes fagklub

Tlf. 46 97 32 22 • mail@socialogsundhedshjaelperklubben-aarhus.dk
www.socialogsundhedshjaelperklubben-aarhus.dk
Telefontiden følger afdelingens telefontider, se ovenfor.

Plekehjemsmedlernes klub

Klubformand Leon Kanstrup • Tlf. 29 20 98 13 • lka@aarhus.dk

Fagklubben for pædagogiske assistenter og pædagogmedhjælpere

Tlf. 46 97 32 99 • fagklub@pm-fagklub.dk • www.pm-fagklub.dk
Mandag, tirsdag, onsdag og fredag: 10.00-15.00. Torsdag: 10.00-18.00

Spørvejsfunktionærernes Brancheafdeling

Klubformand Jean Philip Ricard • Tlf. 41 91 67 10 • Træffes efter aftale.

Teknisk servicelederklubben/lederklubben Teknik- og Servicesektoren

Klubformand Lars Frengler: Tlf. 29 20 89 56 • lafr@aarhus.dk

TSM Teknik og Skole

Klubformand Carsten Jøhnke • Tlf. 2257 2870
tsm@tsm-teknik-og-skole-dk • www.tsm-teknik-og-skole.dk

FOA Psykiatri Århus

Skovagervej 2, 8240 Risskov • Tlf. 78 47 10 41 • jesppris@rm.dk
Mandag-fredag 08.00-15.00.

Klubben for Dagplejere

Tlf. 46 97 32 20 / 29 20 38 92
henn@foa.dk • www.dagplejeklubben-aarhus.dk
Træffes efter aftale.

Social- og Sundhedsassistentklubben

Tlf. 46 97 32 23 • ansc@foa.dk
Mandag-onsdag: 10.00-13.00 • Torsdag: 13.00-16.30
Lukket 1. torsdag i hver måned pga. bestyrelsesmøde
Klubformand Annie Schacht, tlf. 46 97 32 23 • ansc@foa.dk

Sygehjælpernes Brancheklub

Tlf. 46 97 32 26 • vihj@foa.dk

Klubben MA-REN

Klubformand: Birthe Lahn, tlf. 20 15 58 91 • bi@privat.dk
Næstformand: Ann Charlotte Emmertsen, tlf. 30 24 62 95,
ann_charlotte1901@yahoo.dk

FOA Århus Seniorklub

Klubformand: Kirsten Lind, tlf. 60 16 08 07
kirsten-lind@outlook.dk • www.foa.aarhus.seniorklub.dk

FOA efterløns- og pensionistklub, Odder

Klubformand: Rita Pedersen, tlf. 23 69 66 30
rita.ove.pedersen@gmail.com

Træffetid på SOSU Østjylland

Hedeager 33 • 8200 Århus N
1. og 3. torsdag i hver måned kl. 10.30-12.30

FAGBLADET FOA ÅRHUS

Ansvarshavende redaktør: Inge Jensen Pedersen

Oplag: 10.500

Layout og opsætning: FOA Århus

Tryk: Scanprint

Næste blad:

Deadline: 12. februar 2018

Udgivelse fra 19. marts 2018